

Kiriyariya Roja Nû: ji bona erdên Sûriye û Lîbnanê. 35 lîreyên Sûrf; ji bona welatên din 4 lîreyên inglîzî. Bihayê Hejmarekê: 25 Qemerî.

ROJA NÛ

XWEDÎ Û GERINENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

Dîwan û gerinendekariya Rojname: Bêrût-Birc: Weqîf Tabet, Telefona Dîwanê: 74 04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

KOVARA AZADIYÊ

Zehf hejmarên Kovara Azadiyê gihane destê me; kovara ko zimanê Partîya Kurdî a komînist ya Iraqê ye. Di hejmarê Azadiyê a diwemîn de, kovara ko 6 û heta 8 rûpel e, Peymana Miletê Kurd hatîye çap û belav kirin. Ev Peyman, pêkaniyê zehf bilind û qedirgiran e û em, bi dilxweşî ve Peymanê têxin pêş çavên xwendevanan; pêş çavê nijadê Kurd.

Heç pîrsên giran û hêja ko no ne bitênê kurd lê hemî miletên Cihanê yên aşîqê azahiye pê bendewar in di vî Peymanê de, cihê xwe girtine. Ji jîna stiyasî û komelî, pêşveketina pašpîrîmendî û iqtisadî, bervehatina zanî û hinermendî û azadperwerîyê. Me bi şabûnîyê mezîn dîtîye ko xortên kurd giraniya pîrsên jorin bi hiş û eqilmendîyê kêr seh kirine, lê gehîştine; pîrsên ko helên wan, êdî wextêke dîrêj ni kare bi şûnda bête hiştin. Ev e Peymana Kurdan a hêja û girane:

PEYMANA KURDAN

1 — Li ser asasê azadiya her du miletan, xurt kirina bendên bratiyê di navbera miletên kurd û ereb de. Ji bo vî yekê û ji bo gihandina van her du miletan azadî û bextiyariyê divêt bi hemî erebên aza, bi ta û civatên wan û tayê komînistên Iraqê re bendine bratiyê bêne danîn.

2 — Di rîya istîqlala miletên kurd û ereb de xebateke zor divê bête xebitîn da ko Iraq bigehe istîqlala xwe a rastîn.

3 — Hikûmetêke welê divêt bête danîn ko li ser asasên demokratîyê xezmeta mîlet bikî. Di wê hikûmetê de lebatên parلمان û meclîsên beledîyê ji aliyê mîlet ve bi serbestî divêt bêne bijartin da ko ew bikarin mîlet bi rastî binimînin (temsil bikin) û bibin nîmînenendeyên mîlet ên rastîn. Herçî qanûn û mersûmên ko ne mîwafîqî destûrên Iraqê ne divêt bêne lexwî an tadil kirin.

4 — Divêt mîletê kurd bigehe her texlîl heqên xwe ên civakî û siyasî: danîna civatên siyasî û - ne siyasî, di rîya azahiya mîletê kurd de, eşkerêkirina ray û ramanan, bi şerpkê çêkirina îctima û şûnnetan, çarçûrîna her celeb kitêb, kovar û rojnameyan hê ko ew tabîl miraqebeke bêqanûnî bibin.

5 — Divêt di meuteyên kurdan de xebateke iqtisadî e mîllî bête pê û di Kurdistanê de, karxanê û fabrîkê bête çêkirin û di welêt de însaet herê pêş. Ji bo bextiyarî û dewlemendîyê mîlet herçî kar û serwetên tabîl hene tene xebitandin. Awayê cotkariyê, ji bo zêdekirina hatîna çandîniyê, divêt bête gubartin û bi awayên nû ên fenî bête saz kirin. Erd bi awayîne nû, bi awayîne welî tete xebitandin ko fêda wî rast bi rast digehe xelkê. Herçî rêz û daristan divêt ji destên hikûmet, şirket û hin zorkeran bêne xelas kirin û berên wan divêt rast bi rast bigihin destê xebatkeran. Ji bo hasilên kurdan divêt bêne sükîne nû peyda kirin û ji bo gihandina hasilê heta wan deran divêt di welêt de rê û şosene hêja bêne çêkirin.

6 — Divêt erdê gundiyan nêma bête zemt kirin û erdên mirî divêt li wan xelkan bête belav kirin ko ew bi xwe, bi destê xwe erd tajon. Ji bo pêşvebirina cotkariyê û şênahiya welêt erd û eqarên ko di destê axa û maqûlan de ne; rast bi rast û bê bedel li gundiyan tene leva kirin. Ji bo arakariya gundiyan û xelasîkirina wan ji talana axa û rîbaxwer û emûrman hikûmet ji gundiyan re hin tîştan bi deyn bide (wek halet û mekîneyên cotkariyê). Ji aliyê din ji bo gundî û cotkaran civatîne arakariyê tene saz kirin da ko gundî di bin selefên axa û tîcîran de neyîne pelaxîtan.

7 — Divêt koçer û herçî xwediyê pez bê bedel ji mîrg û çayîrên welêt fêdemend bibin. Ji aliyê din ji koçeran re tevdirîne gerek tene dîtin da ko ew jî bibin gundî û li ser erdekî cih bigirin.

8 — Tevdîrîne gerek divêt bêne dîtin da ko ew berberî û xwînrejî, yê ko ji bo kar û meslehta serdar û serkanan çêdîbin, ji nav eşîrên kurdan bête hilanîn. Eşîr û gundiyan kurdan divêt ji dijminahiya bigerin û li hev werin. Ji bo vî yekê mehkemeyên sîlh û aşîyê di nav eşîran de tene saz kirin.

9 — Ji bo parastina heqê karker û xebatkeran nîzama û civatîne tene saz kirin. Qanûnêke welê divêt bête çêkirin ko di rojên bêkarî û pîrîyê de heq û rahatiya karkerên kurd biparêze.

10 — Eskerîya îcbarî di Iraqê de tete xistin fesaleke nû. Tete guhdan xweşî û xwarîna eskeran û esker bi zîmanê xwe e mader tene talim kirin. Cezayên neînsanî wek heps û lédana eskeran divêt bête lexwî kirin, inzîbateke demokratîk divêt bikeve şûna îsulên kevnare û ordû ji mirovên koneyarê divêt bête paqij kirin. Ordû divêt bikeve halekî welê ko bikare xizmeta mîlet û berevaniya welêt bike.

11 — Teşkilatîne nû divêt bêne danîn ji bo parastina meslehta xortên kurd. Di nav kurdan de xwendin bi awakî boş tete belav kirin û xwendin û nivîsandina kurdî bi îsulên nûjen divêt bête hêsan kirin. Divêt di hemî dibistanên pêşîn, navîn û bilind de hemî ders bi kurdî bêne gotin. Ji xortên xwenda re yê ko ji dibistanan derdikevin divêt karîne minasib bêne peyda kirin.

12 — Divêt nîzamine welê bêne danîn ko wêrgû bi awakî adilane li xelkê bête belav kirin û xelkê kêmkar, di bin barê wêrgîwê de neyîne pelaxandin. Herçî karkerên adetî û dikandarên piçûk divêt ji wêrgîwê bêne awartin (istîsna kirin)

13 — Îşê zad û nanê xelkê divêt bête xistin fesaleke nû û li tevgerên mihtekir û rîhaxweran divêt sênc bête danîn. Di îşê ticarête de mîxdarê kara tîcîran di nisbeteke maqûl de divêt bête bi nav kirin.

14 — Xebateke zor divêt bête xebitîn ji bo dan xwendina zarokên kurd, bê fêrç, çî keç û çî kur; û çî di merkezen civakî, qewmî an dînî de. Di mîntiqeyên kurdan de dibistanîne sînhet û cotkariyê û xwendegahên bilind tene vekirin û xwendina navîn tete fireh kirin. Ji bo pêşvebirina jîyîna civakî û rîyazî di nav kurdan de civat û nadiyin tene danîn. Ji aliyê din û ji bo biserxwezîstina zîmanê kurdî civatên zanîstîyê, kitêbxanê û tenasagah tene danîn.

15 — Herçî hindikahiya ko di Kurdistanê de dijîn, çî qewmî çî dînî, wek tirkman û ereb û aşûrf, êzdî û çîhî, heqên van hindikahiyan ên siyasî û ne siyasî, ji aliyê zîman û ayînen dînî ve tete venasîn û ew heq bi qanûnêke ve tene parastin.

LI CEZIRÊ

Naçegîhayê me ji Cezîrê dîniwtse.
— Bi himet û xebata Mihafîzê me Ewdilqadir Beg Midanî, rahetî û selameti veqerîyaye erdê Cezîrê; eşîrên ko dîrêjî hev û du dikirin bi destê wî hatîne lihevandin. Yekîneyên Ordîya Sûrî, bê westabûn û bi eşq û xeyret parastina aşîtiya erdê Cezîrê p'kaniye. Heta niha ji derdê nezani û rageşîyê, di navbîra eşîran de, zehf tiştên nexweş çêdibûn û bê sebeb peya dîhatin kuştin. Ewdilqadir Beg Midanî bi edalet û zêrekiya xwe dermanê ve nesaziye peyda kirîye. Êdî heq û qanûn, rastî û edalet dibe sermîyanê welêt.

— Par, kuliyan xesar gihandi bûn zewiqên Cezîrê; her çend ji berberîya wan hati bû kirin. Hêj di zehf deran de, hêkên kuliyan mane û tîrs heye ko sala ko bê, ew bîbin dîsa belayê serê gundî û cotkaran. Hêviya me ji hikûmetê ew e ko roj berî rojêkê bi arîkariya xelkê dest bi qelandîna van hek û sîrfan bike.

Tîştê ko tîro sîvik e, sibe dikare bibe tîştêkî zehmet. Heke erdê ko tede hêkên kuliyan hene hatîne cotkirin; ew tede dîmirin, û erd ji van xelas dibe; û ev tîşt divê berî biharê çêbibe.

— Di Cezîrê de, herî bi sîh salan janazîrav tu ne bû; ev du sê sal in, ev nesaxî ketîye erdê Cezîrê; û pê xelkê dîmirin û carna, ji malekê du sê peya bi vî nesaxîyê emîr didin. Xelkê me divê zehf bala xwe bidin vî tîştî. Gava miro, vek qels dikeve; laşê wî germ dibe, ro pê de dike, dîlê wî naçe xwarîne; xwîn dawêje, heye ko bi jana zirav ketîye; divê hêma here cem dîktorekî; û bala xwe bide şîretên dîktor; jana zirav nesaxîyêke xanîmansûz e; gelek bala xwe bidîne!

— M. Mîşel Xûrî bûye sergerînendeyê xwendegahên Cezîrê. Em jê re dibêjin tu bi xêr hatî. Erdê Cezîrê heucedarî xwendegahê e; bila kerem û himetê te mezin be; û em jî arîkarê te ne.

— Komandarê cendîrman Fuad Mîs tefa Beg, û mîfetişê poste û telegrafê Husnî Beg Edhem hatîne Cezîrê û bala xwe dane xebatê mêmîrînan û xwe. Karê postê di Cezîrê de, xwez tete saz kirin, li Derbasîyêyê midîrê me e poste û telegrafê Fatîh-el-Rîfai efendî, gelek hêja ye, xelkê jê dilxweş in; em dixwazin wî di cîhên hêj bilîntir de bibînin.

— Di medreseyên Amûdê ên Saftî de, dersa tewdîb, bi zîmanê kurdî tete xwendin û feqê jê zehf îstîfade dikin; yê ko ew karê baş pêk anîne li dînya û aacîretê berxurdar bibin.

— Di erdê Xabûrê de, xestexanêke inglîzîya heye. Heta niha vî xestexanê zehf arîkariya feqîr û belengazan kirîye. Her hefte bi otomobîlêkê dîktor di nav xelkê de digerin, li nesaxa dînerîn û dermana didîne wan; bihayê nêrîna nesaxekî pênçî qîrûşên sûriye; ango ne heqê banzîne ye; û gava nesaxîya yekî giran e, wî dibin xestexana xwe û lê mîqale dibin; heqê xestexanê pan-de û heta bîst lîreyên sûrf ye; dîsa zehf erzan e. Em spasên xwe pêşkesî dîktor û karkerên vî xestexanê dikin; ev tîşt ji bona xelkên Cezîrê mîhrîbaniyêke hêja ye.

— Ebdîlah Beg Alfe, serêkê şerdariya Sûriyêyê, hatîye Cezîrê û Derbasîyê. Em jê re xweşhatî dibêjin.

— Der nîcîngî Derbasîyêyê, li hêla gundê Çetel pîrêkî baş hatîye çêkirin:

16 — Di jîyîna civakî de divêt bête gub-dan jîyîna mal û eyletê. Jin, herwekî di welatên gîhaştî û bi servekefî de ye, divêt bêne gihandin rêya mîran û jin û mîr; di hemî heqên xwe de bibin wekhev.

17 — Di warê azadiya mîletê kurd û peşveçûna wî a civakî de divêt hevkarîyêk di navbera hemî welatên kurdan de bête danîn û kurd û di vî warê de; pev re bidin û bistînin.

Ev e, peymana welatê kurdan ya ko jî me re divêt em wê bibin serî. Eve, peymana me, peymana ko dixwaze mîletê kurd bigihîne serbestî, bextiyarî û pêşveçûnê. Em deng li hemî kurdan dikin ko bi me re, ji cihanîna wê re bexebetin.

Diyarî

Roja Nû tu gelek bi xêr û bêr, û pêpar û siud û bextiyarî, bi ser çavê min re hatî. Te bi ciwanî û çelengî du nav li xwe kirin.

Tu bi navê «Roja Nû» derkeftî û di demek hindîk de, te xwe jî me nepenî kir, da ko dîsa ji nişkave li me derkevî û em jî bêjin:

— Wey maşa-elah «Roja Nû» va ye, ji nû ve hilat. Du caran navê nuh, ji te re bû gotin û paya te bilîntir bibe; ya sîsiyan da ko tîrêjên xwe bavêjî lat û zînarên welatê aza û seza; hingî navê nuh e yekcarî ye, û tu caran kevîna na be.

Belê, herî ko tu ketî kusûfê-min dîdevaniyêk feleklî li pê rîya te dînehêrt û digot: wey; bextê te dibûm; qedera roja me jî wek me ye, çîma ko tîml em giriftar in; ew jî dike weklî me, ji xwe re, dfrokek dîlberîn peyda bike; ji ber ko wê jî bihiştîye e tengasiyan jî ni zane; û na be pispor, xav dimîne; û mexab in; navê xav kêmani ye. Yê qenc kêmasiyan jî xwe dîr davêje, lê qenciye wek neynîkê dide ber çavê xwe û pê dilgeş dibe.

Roja Nû, ez di ronahiya te de hêlîna dilê xortên welatî, û tîrbên çêhdên welêt û di hindurê şkeftên tari de, armanca reh û ramana gelê xwe dibînim; di vajî ronahiya te de, çep û rast, dilrêz û xişîmkariya neyaran dibînim.

Rojname delal, heyna te, zendebûna me ye; û tenebûna te neyîna me ye; û ev jî, bi awakî rast ji tertepêlên bişîşkan hatîne nas kirin. Heke ji ronahî û tîrêjên rojê û germiya wê ne be; jîyîn na mîne.

Ji xwe tîrêjên rojê jî bişîşkan ketîr û çetîr, miqrobên erdê dike.

Dema tu hati bû girtin, nexweşî û jaryîyê, weke mijê girtî bû ser me. Spas ji yezdan re, niho xwîna me veqerîya û bîhna me fireh bû, û neîsa me a geşîq dayî; pê zefîrê şazê; ji ser dil û kunavên me paqij dîke.

Her bîjî Roja Nû, xuda emrê te dirêj bike tevî bevalên te, ên dîrî hev. Sipas û jîyîn ji pêknê te e dilovan û navdar re.

Amûde: H. Hişyar

darwaza me eve ko hejmarê wan her û her bêtir bibin.

— Ta, dizanterî, jana zirav, nesaxîya zaroyan zehf zehf digihîne xelkên Cezîrê; em ji mîhafîzê xwe e zehreza hêvlî dikin. Bi vî tîştî ji mijûl bibe û ji qe ne ve, di bajarên de, mîna Derbasîyê, Serê Kanîyê, Tirba Spî, Kîyî-Dîwar dispanser bêne vekirin. Em dîzanin ko ev tîst ne gelek hêsanî ye, lê dîsa em dîzanin ko himeta mîhafîzê me zehf mezin e.

Tefsîra Quranê

129- Heke hon ji hev vediqetin, Xuda dikare ji kerema xwe bi dewlemendiya xwe arikariya we bike, Zanîna Xuda dora her tiştî digîre. Xuda fêris e.

130- Her tiştên erd û ezmanan milkê Xuda ne; me li yên ko beriya we kitêb hate dayîn û li we şîret kirin, ta ko hon ji Xudayê xwe tirsîyar bibin; heke hon kafir dibin bizanin ko xudanê erd û ezmanan Xuda ye û Xuda dewlemend e, şayesteyî medh û sena ye.

131- Her tiştên erd û ezmanan milkê Xuda ye û sermiyanîya Xuda besî her kesî ye.

132- Gelf mirovino... her çi wextê ko Xuda dixwaze we dimirîne û hinên din datîne çihê we; Xuda bi vî tiştî dikare.

133- Her kesê ko sewaba dinyayê dixwaze, bila bizane ko li cem Xuda, sewaba دنیا û axirête heye, Xuda bîna û bihistîyar e, dibîne û dibihîse.

134- Gelf bawermendino... gava hon şehdetiyê didin, Xuda bînin bîra xwe û li gora rastî û edaletê şehdetiya xwe bidin, ev şehdetî zidê we de, an zidê dê û bav û mirovên di we de an zidê mirovên xurt û dewlemend de be jî, tu cara dest ji rastiye hermedin û seba belengazî an xurtî û dewlemendiya mirovan şehdetiya xwe vemeşêrin û rastiye me gubêrin û derewa bi alî xelkê ve me din, ji bîr me kin, ko Xuda ji we re ji her kesî niziktir e; tabî nefsê xwe û erd û hejkirina xwe me bin, ji rastiye vemeşêtin. Heke hon Xuda me ke, rastiye diguhêrin, derewa dikin û emrê Xuda davêjin piştî guhê xwe, bizanin ko Xuda emelê we dibîne û qesda we dizane.

135- Gelf bawermendino... baweriya xwe bi Xuda û bi pêxemberên di wî û bi kitêbên ko beriya wî hatine dahatin bînin, yê ko Xuda û melyaket, kitêb û pêxemberên di wî û roja pişt-dawiyê inkar dike, divê bizane ko ew ji rastiye yekcar dîr ketiye û rîya xwe şaş û wînda kirîye.

136- Yên ko baweriya xwe anîne û piştê kafir bûne, paşî ji nû ve baweriya xwe anîne, paşî bigûnda veşeriyane û dîsa kafir bûne û di piştê re kufre xwe bêtir kirine, bila bizanin: Xuda gunehên wan gunehkaran efîw na ke û wan na gihîne rîya rastiye.

137- Ji minafîqan re elam bide, ji bona wan ezabekî dijwar heye.

138- Ma yên ko destên xwe ji hevaltiya misilmanan dikişînin û ji xwe re kafiran dikin heval, çawan serfiraziyekê dixwazin? Ew bila bizanin ko serbîlîndî û serfirazî bi temamî milkê Xudaye.

139- Me ji we re bi Quranê; da zanîn, ko ew kafir ayetên Xuda dibihîsin, lê baweriya xwe bi Quranê na yênin û henekê xwe bi ayetên Xuda dikin, ji ber vê yekê li ba wan rûmenin, meger

ko ew gotina xwe diguhêrin û li ser tiştêkî din dipeyivin; heke we wisa ne kir; bizanin ko hon ji mîna wan dibin. Xuda hemî kafiran di dojehê de wê bicivîne.

140- Ew çavneriya we dikin û gava hon ji kerema Xwedê serdest dibin, ji we re dibêjin: Ma em ne bi we re bûn? û heke kafir, ji serdestiyê behrdar dibin, dibêjin wan: Ma me arikariya we ne kir, ma ma hon ji bawermendan ne parast? Xuda di nav beyna we de, di roja pişt-dawiyê de, hikma xwe wê bide. Xuda bernade ko zidê misilmanan firsetekî bikeve destê kafiran.

141- Mirovên riyakar dixwazin Xuda bixapînin, lê Xuda wan dixapîne, heke ew radibin nimêjê jî, lê guh nadîne; qesda wan ew e ko xelk wan bibînin û ew navê Xuda kêm tînin bîra xwe. 142- Di nav beyna her du rîyan de bê ser û bin dudiliyê dikin, ew ne ji wan û ne ji wan in; ji bona mirovekî ko Xuda ji rîya xwe kirîye, tu ni karî rekê pêda bikî.

143- Dest ji hevaltiya misilmanan me kişînin? û ji xwe re kafiran me kin heval; ma hon dixwazin ko Xwedê ayetên xwe şanî we bide û we bitirsîne.

144- Mirovên derewîn û riyakar qata dojehê a jêrin de ne, û ji bo wan tu ni karî arîkarekî peyda bikî.

145- Bi tenê yên ko tobedar dibin, xwe dinasînin û xwe davêjin bextê Xuda û baweriya xwe bi Xuda tînin, ew bi mirovên bawermend re ne. Xuda ji mirovên bawermend re bi çi awayekî delal sewabê dide.

146- Heke hon baweriya xwe tînin û şikirdar dibin, ma çima Xuda we biezbîne? Xuda qedrê şikirdaran digîre, Xuda zana ye.

147- Xuda ji bihistina tiştên kirê, weke dijûn û bêdiayî hez na ke, meger ko tiştên wiha ji devê mirovekî ko jê re zilm hate kirin derkeve; Xuda bihistîyar û zana ye.

148- Qenciya ko hon dikin veşêrin an aşikare bikin; û heke hon di sûçên yekî diborin û wê vedigêrin, bizanin ko Xuda xwediyê qudrê e û pê dizane; û Xuda di gunehan dibore.

149- Yên ko Xuda û pêxemberên di wî inkar dikin û dixwazin li gora eqle xwe di nav beyna Xuda û pêxemberên di wî ferqêkê bêxî û dibêjin em baweriya xwe bi hin pêxemberên Xuda tînin û hinên din inkar dikin û dil dikin ji xwe re di nav bera kufir û baweriyê de rekê peyda bikin, eqkere ye ko;

150- Ew ji dil kafir in, me ji bona wan ezabekî dijwar pêk anîye.

151- Emê bi çi awakî delal sewaba mirovan bidin ko baweriya xwe bi Xuda û pêxemberên di wî anîne û tu ferq na êxin di nav beyna pêxemberên Xuda de. Xuda gunehan efîw dike, Xuda dilnêrm e.

152- Pêxemberê min... Mirovên xudankitêb ji te wê bixwazin ko tu ji wan re kitêbekê bidî dahatin; ew herê ji tiştêkî jê bêj mezintir xwestin û ji pêxemberên xwe re gotin: ka ji me re Xuda aşikare bide dîtin; birûskê seba wê xedariyê ronahiya çavên wan bir; piştê rabûn, herçend ji wan re ayet û delîl hati bû dahatin, ji xwe re golîkek anîn û jê re perestîş kirin; me dîsa di gunehên wan borî, lê ji Mûsa re me êdî emrê kuştina wad da, tako ew tobedar bibin.

153- Gava wan ji me re sunda bindestiyê xwar (gava me ebdê wan bir) me di ser serê wan re çiyayê Tûrê da sekinandin û me ji wan re got: Ji dergehê Erfhayê li ser çokên xwe derbaz bibin û di roja semê de dest ji masîvanîyê bikişînin; wan got: me emrê Xuda bihist û emê li gora emrê Xuda bimeşin.

154- Lê her wekî ew ji gotina xwe bi sûnda veşeriyane, gotina xwe şikandînin, ayetên Xuda inkar kirin û bê rê pêxemberên Xuda kuştin û gotin: dilê me kalankirî ne, gotinê te li me tefsîr na kin; tiştên giran me anî serê wan. Xuda seba kufre wan dilê wan mor kirîye û ji wan hindika baweriya xwe anîne.

155- Her wekî wan dijûn li Îsa dan û gunehêkê mezin xistinê stoyê Meryemê, bi emrê Xuda dilê wan hate girtin û ji kerema Xuda bê behr mane.

156- Gotina wan: me pêxemberê Xuda Mesîh Îsa kurê Meryemê kuştîye ne rast bû; wan ew ne kuşt; û bi dar ve ne kir, lê wan mirovekî ko dixwest Îsa bikuje û dişuhubî Îsa, girt û kuşt û bi dar ve kir, yên ko bi mezinahiye Îsa qail ne bûbûn bi hev ketin, tu xeberên eseh li cem wan nîn bû; wan ji xwe re zen dikir û digot, Îsa hate kuştin.

157- Rastî ev e ko Îsa ne hate kuştin, lê Xuda ew ji nav wan bal ezmanan ve hilanî; Xuda delal û fêris e.

158- Hemî mirovên xudankitêb herî mirina xwe baweriya xwe bi Îsa wê bînin û ew dê qebûl bikin ko Îsa evd û pêxemberê Xuda ye; lê herwekî xudankitêb ve rastiye, di dema tengiyê de; û bi vî ne ve, ve rastiye qebûl bikin, Îsa di roja pişt-dawiyê de, di heqê wan de; şehdetiyê wê bide.

159- Herwekî cuhiyan gunehine giran kirine, ji rîya rastiye veşeriyane û xelkê jî, ji wê rê dan veşerandin, tiştên spehî ko ji wan re helal bûbûn, me ew tişt ji wan re heram kir.

160- Her çend jî, me ji wan re heram kirî bû; wan dîsa faiz stand û malê xelkê bê rê û heq xwarin; ji ber vê yekê me ji bo wan kafiran ezabekî dijwar pêk anî.

161- Lê yên ji wan ko zana, dilpak û bawermend in û baweriya xwe bi Qurana ko ji te re û bi kitêbên ko beriya te hatine dahatin anîne û nimêja xwe dikin, zekatê didin û dîsa baweriya xwe bi Xwedê û bi roja pişt-dawiyê anîne bila bizanin: Emê ji wan re sewabeke mezin bidin.

162- Me ji te re wehî da dahatin, herwekî me ji Nûh re û ji pêxemberên piştî di wî re jî û me Ibrahim, Ismail, Isheq, Yaqûb û çêliyan di wî û Îsa, Eyûb, Yunis, Harûn û Silêman re jî wehî da dahatin û me Zebûr da Dawûd.

163- Me ji te re, berî qala hin pêxember kirin û qala hinan jî ne kirin û Xuda ji kerema xwe bi Mûsa peyivî.

164- Me pêxemberê xwe şand da ko ew ji qencîkeran re miz-gûniya buhuştê bidin û gunehkaran bi ezabê dojehê bitirsînin û rîya rastiye pêş xelkê bikin; me ne dixwest ko xelk di roja pişt-dawiyê de rabin û bêjin; tu kesî rîya rastiye şanî me ne da, heke me rîya xwe şaş kirîye em di vî debehê sûç in; Xuda delal û fêris e.

165- Wan pêxembertiya te inkar kirin û kafir bûn; lê Xuda bi Qurana ko ji te re da dahatin şehdetiya pêxembertiya te dide, melyaket ji şehdetiyê didin û sermiyanîya Xwedê besî te ye.

166- Yên ko kafir bûne û xelkê ji rîya Xuda derêxistinê yekcar ji rastiye dîr ketine.

167- Yên ko kafir bûne û zilm û tada li xelkê kirine, Xuda di gunehên wan na bore û wan na gihîne rîya rastiye.

168- Rîya wan rîya dojehê ye, ew wê bigihin dojehê û tede her bimînin. Avêtina wan dojehê ji Xuda re ne tu zehmet e.

169- Gelf mirovino... Xuda bi ayetên rast û qîmetgirîyan ji we re pêxemberê xwe şandiye, heke we pê baweriya xwe anî digihin xeyr û qenciye, heke hon kafir dibin bizanin ko Xuda xudanê milkê erd û ezmanan e, û Xuda zana û fêris e.

170- Gelf xudankitêbino... şînorên dîne xwe derbaz ne bin, hikmên wî tev li hev me kin û di heqê Xuda de rastiye bêjin, weke cuhiyan ji Îsa re pêç e û mîna filan jê re kurê Xuda ye me bêjin; ji ber ko Mesîh Îsa kurê Meryemê, pêxemberê Xuda ye, ew bi emrê Xuda ketiye zikê diya xwe û rûhekî ji Xuda ye. Gelf fileyino... baweriya xwe bi Xuda û pêxemberên wî bînin û me bêjin sisê ye, me bêjin Xuda bû sê perçe û sê perçe digihin hev û dibin Xuda. Destê xwe ji vî gotinê bikişînin ji we re cêtir e; Xuda Xuda ye, ji her tiştî bilintir e û yek e, bê hempa û hevber e, tu kes ne kurê Xuda ye, tiştêkî wê na be, mezinahiya wî ji tiştên wiha dîr e, her tiştên erd û ezmanan milkê wî ne, sermiyanîya Xuda besî her kesî ye.

171- Mesîh Îsa nefsemeziniyê na ke û ji evdîtiya Xuda xwe na de paş; yên ko nefsemeziniyê dikin û dest ji ibadeta Xuda dikişînin divê bizanin ko Xuda wan di roja pişt-dawiyê de; wê li hev bicivîne û biêşîne.

172- Lê yên ko baweriya xwe anîne û qencî kirine, Xuda ji kerema xwe sewaba wan bêtir dike, lê belê yên ko nefsemezî kirin û xwe ji ibadeta xuda dane paş, xwedê wan bi ezabekî dijwar diêşîne û ew de bibînin ko ji xuda pê ve tu sermiyan û arîkar nîne.

ne qediya ye

Hakim û sê keçik

Ferzende çavê xwe girt, kalo destê xwe li pişt wîna xist; çavê xwe vekir, nêrî ko di bajarê xerabe de ye. Miqabil xwe nerî, hesp bê xwedî. Çû ser dîwêr, mîna kalo jê re got kir û hespê xwe anî; hate mala xwe.

Keçka wezîr nerî ko lawîk hesp anî; û keçka wezîr dixwaze wî bigîne bi rêkê de ko ne ye..

Careke din hat ba wîna, jê re got: hespê te pîroz be, tiştî dî ji te kêma maye! Ferzende jê rego: çî ye! Go: tu bê jinî, heger tu Bilbilhezar ji xwe re bînî, wê gavê t'ê kêf biki.

Ferzende jê re got: Bilbilhezar çî ye?

—Wê jê re got: qîzek e, Bilbilhezar... Ferzende go: lazim e, ez wê ji bînim. Ferzende ii hespê xwe siwar bû, û hespê wîna, mîna bê difire; bi çolê de çû, carekî nerî ko kalo sekîniye, giha cem kalo, xeyirhatin tê da; kalo jê re got: tu herî kû?

Go—ezê herimê Bilbilhezari! Kalo jê re got: gelek siwarêd wek te, bûne kevîr û ne gihane wê, ew hikmê cîna ye, tu bi ya mi dikî, tu'ê vegerî..

Ferzende go: kalo, oxîra ko ez pê de derim, ez tu car venagerim! Kalo, nêrî ko çare tê na be; go: lawo tu niha herî qonaxa du roja, t'ê bigehî, sirtek bilind, t'ê bînerî hemî siwar in, bûne kevîr; t'ê di wan siwaran de bi-bihorî, kehnik di pêşiya te de heye, t'ê peya bibî, li ser vê kehniya avê; nanê xwe derxî û li ber xwe deynî, rovkî heye, yekî ko gurî ye, wê bê cem te, t'ê jê re bê; kerem bike bi min re bi-xwe; rovkî wê ji te bibêje: ez gurî me, çawan ez bi te re bixwim, tu bêje xem na ke, tu ji min çêtirî, wê ev rovkî bibê zîlam, wê te bigîhîne miradê te...

Heger te wîlo ne kir, wê te jî, mîna wan siwara bike kevîr. Ferzende bi ya kalo kir, giha wan siwara, rovkî dî, qedrê rovkî girt û rovkî jê re got: siûda te baş e, û ezê te bigehînim miradê te.

Rovkî jê re got: tu hatiyê çî? Ferzende go: ez hatime Bilbilhezar. Rovkî go: baş e; ev qesra hana tu dibînî, t'ê herî ber derê qesrê, çêrek di vî all derî heye û qantîrek li aliyê din heye; goşt li ber qantîrê danîne û giha li ber şêr danîne, t'ê giha bavêjî ber qantîrê û goşt deynî ber şêr, ewê bi xwarina xwe dakevin, wê rê bidînte, tu herî hinduro.. Çel ebîd hene li pişt deriyê qesrê de razayî ne, her çel ebîdan bikujî, qîzek li ser textê xwe de raza ye Bilbilhezar, rahêje wê li ser hespê xwe deyne û here.

Weke rovkî jê re xeber da, bi ya wîna kir û Bilbilhezar anî mala xwe.

Pir kêfa wîna û xweha wî bi Bilbilhezar re hat. Bilbilhezar ji Ferzende re got: lazim tu dara min bînî vê derê. Konaşa sê roja tu ê herî, t'ê di welatê Tar û Barê kevî, wê li te bibê çeva reş, t'ê de, di nav dora kevî, qaçekî jê bigîne û bîne.

Ferzende çû qaçekî ji vê darê anî, li hewşê de çikandin, sibe he

Fepîr Eli

Eli Zilamekî fepîr û belengaz bû, di gundê xwe de, ji xwe re got: ezê rabîm herim bajarekî, heye ko Xwedê Teala ji mi re sebebekî derxîne.

Kerwan karê xwe kirin, wê herin Helebê, ew jî bi wan re çû.

Çend rojkê meşîyan, gihane Helebê. Feqîr Eli kesî nas na ke ji xwe re parsê dikê. Rojkê rastî xortekî hat û parsa xwe jê kir. Xort lê nerî go: ya feqîrê delal, ezê çî bidime te, ez pir bidim te, pênc qîrûq, wê ji te çî bikin pênc qîrûq! Here bajare Stenbûlê, Siltan tu çî bixwazî wê bide te!

Feqîr jê re got: ya xortê delal, ez li kû, Stenbûl li kû; heqê nanekî bi mi re tu ne, ez feqîr, belengaz, ezê çawan herim Stenbûlê?!

Xort jê re mecdîkî da, got: her ji xwe re niv mecdîkî nan bikire û êdî ji xwe re cotek çarûx bikire, têxe lingê xwe, bi kerwana re here, xwedê debara te bide, heya tu bigehî Stenbolê..

Feqîr mecdîyê xwe jê stand, debara xwe pê kir û bi kerwana re meşîya.. berê xwe da Stenbolê..

Ew bi rîya xwe de çû, xalxala me çû ser Siltan. Siltan heroj pêncsed feqîr bi xwarin dike û bi kiswet dike.

Heroj ko tê mal, ji kufletê xwe re dibêje: kî wek min heye ko feqîra xwedî dike? Hemî dibêjin, kesek weke te tune ye, qîzek wîna heye, jê re dibêjtî yabo, yek heye, ê ko feqîra xwedî dike, deqîqakê; tu heta tu sax bî, nikarî weke wî biki.

ne qediyaye

nêrî ko ev dar bi ser qesrê ke-tiye, çîqas fêkiyêa dinyayê hene. di vê darê de çêdibin. Bilbilhezar ji Ferzende û Gulçêk re got: ev bajar ê bavê we ye, û diya we niho di eyarê gamêşê de, li ser cadê danîne, heçî dire û tê tîfkê didiyê. Tu rabe here, qehwa ko bavê te lê rûniştîye, û jê re bêje: ya hakimê delal, lqev tu li cem me mevanî ye, Ferzende çû, qehwa ko bavê wî lê ye û jê re got: lqev tu meyvane me yî.

Hakim lê nêrî ko çî xortê delal, eqqa hêkim çû ser wî xortî û jê re go: baş e, ezê bêm.

Ferzende vegeriya hate mal. û ji Bilbilhezar re got: bavê mi wê bê vê derê; karê wîna kirin, xwarinek minasib jê re çêkirin; û êvarê, Ferzende çû hakim anî mala xwe.

Piştî ko şîva xwe xwarin, Bilbilhezar ji hakim re got: ji me re çîrokekê bêje. Hakim go: ez nîzanîm, kerem ke tu ji me re bêje!

Bilbilhezar qiseta wîna û zaroyên wîna, û her keçikan jê re got. Ji nû ve hakim nas kir ko zaroyê wîna de; kêfa wîgelekî bi wan re hat, û jina xwe jî ji çermê gamêşî derxist û ew û zaroyêd wî li ba hev anîn û her du jinên xwe ên din kuştin.

Serê Kurdistanê sax...

MIRÊKA CIHANÊ

Ji bergehên axa germanîstane; Berxtesgaden; qesra Hitler tê bû; lê Hitler zalim û zorkerek bû; bayê azahiyê ew xeniqand û qesra wî hil weşand.

Hinermendî-Zêrekîya Xebat

Ax û kevîr, dar û sêlaq bi xebat û zanîne, dibin bîrê û qesir, mal û xanî, xwendegah û xestexane; hesin bi xebatê dibe pola; mekîne, çek û sîleh, otomobil û balafir; herî bi xebate dibe şerbik û den; û hezar tis'ên din. Heçî ji welatê xwe hez dikin, dixebitin; û mirovên ko dixebitin serfiraz dibin; dijimê wan yek be hezar be; ne tn xem e.

Xebata Kurdên Iranê

Rojnameyên Tebranê «Eres» û «It-tilaat» hatine gerfîndekariya Roja Nû. Ev rojnaman zehf qala Kurdistanê Iranê dikin û me tê de bangîna ko civata Istiqlala Kurdistanê çap û belav kiriye xwendiyê. Di vê bangîne de, xortên kurd dibêjin deh milyon kurd hene, û Kurdistan 500.000 kilometir çargûşe ye; mîna mîletên din; mîletê Kurd jî Istiqlala xwe dixwaze. Bangîna herwekî rojnameyên Tebranê didin zanîna bi zimanê kurdî, rûsî, inglîzî, erebî, farisî, û tirkî hatîye nivîsandin û çap kirin.

Rojnamekê Tebranê bi pîrsa Kurdistanê mijûl dibe û dinivîse: fikra istîqlala Kurdistanê mîna nesaxiya giran weba û taûn, jî Kurdistanê Iraqê ketiye Kurdistanê Iranê.

Hawîla Mîr Kamîran

Eya Dîktor Kamîran, her dem ji te me sipas
Ev rîya rast û bedew, ji me re danî te esas.
Ji dil û can tu rabû, bi mîletê me kurdan
Erdek hişk û tehtebeş, bi destê xwe te wer da
Piştî te mer xilas kir, şîtlî jê re te danî.
Kanf ji çol û çîyan, bi cokan te anî ser
Te em danîne şagirtî, ji ber tevir, das û mer
Îro ko em dinêrin li wê erdê bi şehfet
Tev şîn dîke her şîtlî, da sê pel û bi çar pel.
Nemaze mîletê kurd rojek dê pê bîarin
Îro ne bû di roj di, wê jê her bû te xwarin
Gîya tu car namîne, di bin kevir te girtî;
Wekî Tîrêj dibêje: xîşmê dilê minsuhtî.
Amûde: Tîrêj

DIGEL YARÊ

Li min kin şîrelê dîlxwaz nî zanim dî çî kim îro,
Ji eşqê dil dîki perwaz, ji bar nale me can îro
Mendal her dem û carê û nazik rû ne da min qel
Me dil bû pête û arê ji eşqa gewheran îro.
Xuya lê dax, bi hejmar sed, nezunî bû geman wê ez
Bijîşkê sed wekî Luqman, digel Hendes û Callînos
Meger bo min ji her derman, nikar li çare bin îro
Divêtin her li dildaran, tebat bin ew li ber xîşman
Bi kincê teng û qerpalan, giriftar bûn hemo îro,
Di pê xîşmê dilovan e, xebat qenc e, he-sê dildar
Te e-cul karê şeytan e; bikin sebr û te, baç îro.
Heç tîrêj kir û westî, se û wî hêj li hu-wakî
Ji nîşê şerbetek xwestî, bi kasa Cem vexwar îro.
Amûde: Tîrêj

Kitêbên Dawîn

Yên ko qala pîrsa Kurdistanê dikin

- Di wê dawîgê de, li ser pîrsa Kurdistanê, sê kitêb hatine çap kirin, û her sê jî bi zimanê erebî hatine nivîsandin, û li Bêrûtê ketîne firotinê.
- Navê wan kitêban û nivîsevanên di van:
 - El - Ekrad - fi - Libnan û Sûriye. Bi qelêma Dr. Edîb Mihewed. Bihayê wê sed qîrşên libnanî.
 - Kurdîstan - ew - Bilad - el - Ek-rad. Biqelêma Seyda Yûsîf Malîk, xwendîgê rojnameya Esra. Bêrût; Sendûq - el - Bêrût: 357. Bihayê wê sed qîrşên libnanî.
 - El - Qedîyet - el - Kurdîye; begin - el - ems - we - l - yewîna. Bi qelêma Dr. Mihewed. Bihayê wê sed qîrşên libnanî. Adrêsa Dr. Mihewed: Mîlik Debîs; Terîq - Ebdîl - basîl - el - Faxûrî; Bêrût; Libnan.

Biserxwebûna Kurdistanê

Tebran - A.F.P. Di Kurdistanê Iranê de, zehf teşxelan çêdibin; xelk istîqlala Kurdistanê dixwazin; heyeteke giran, jî heft nimf. nendeyan bihevketî çûne Bakoyê û serekê Kurdan, jê jî xwe hilaniya û berê xwe daye Moskovayê. Ev in lebatên Civata Istiqlala Kurdistanê: Mîrza Qadî Mihemed, Ilxanî Zade, Mihemed Huseyin Seyîf Qadî, Elî Rîhanî; Hemze Aqa Mameş, Evdîlah Beser Hacî, Hemze Celdîyan.

XWENDEGAH

Ey Mizgîno bixwîne, van liçikên li jorî
Bo te nezan ne mîne, piçûko dê bi gorî
Hemî sal sê sed û gêst, digel pênc roj bi hejmar
Şev jî rojan tê hesêb, bi saetan bîst û çar.
Ji heft rojan û heştan, di nav bera wan in e,
Sal dibitin diwanzde meh, û rojên wan sî ne.
Pêşber, kanûna paşîn; sibat û adar li dî
A neh'meha îlon e, çiriya pêşîn deh e,
Yanzde çiriya paşîn, kanûn li pê diwanzdeh e.
Sal hatîye par kirin; çar dem jê hatine der
Her nav bera sê mehan, t'ê heye wextekê û ger.
Biharê erd heşin e, havîn tevayî germ e;
Payizê pelweşin e, zivistan xir û serme.
Amûde: Tîrêj

Mîrza Naîfê Heso, jî gundê Girheftar, xortekî hejde salî ye; jî kerema xwe û bi destê Seydayê delal Hesen Hîqyarsê şîhir ji me re şiyandine. Em bi dîlxweşî nivîsarên di wî çap û belav dikin. Bi xeyret û xebat, Mîrza Naîfê Heso, wextekî nîzing de, bêşik dê bibe nivîsevanekî xurtir û bilintir.

ÇAPA KURDI

Niho bi zimanê kurdî hevde kovar û rojnâme derdikevin. Ji van pê ve, li Bêrûtê, her panzde roj carekê, bi zimanê frensîzî rojnâmekek derdikeve; navê wê « Le jour Nouveau » ye; çar rûpelên di wê ên mezin hene. Ev rojnâme qala çand û nivîsar û siyaseta Kurdistanê dike û doc û dehwa mîletê Kurd, têxe pêşçavên cihanê. Ev in navên kovar û rojnâmeyan û wêlatên ko tê de têne çap kirin. Li Sovyetîstanê: Rîya Taze, Kovara Qeqqasê.
Li Iranê: Pegam; Niştîman; Kûhîstan, Zegros. Çiya, Tîrûske. Yekîtîga Têgûşîn
Li Iraqê: Azadî, Jîyan, Getawêj, Dengî - Kîlîgî - Taze.
Li Şamê: Hawar, Ronahî.
Li Bêrûtê: Stêr; Rojû Nû.

Cigareyên Tamdar

Cigareyên çêtir û tamdar, yê Rejîya Libnan û Sûriyeyê ne. Jokey-Klub, Yekemîn, Befra, Tatli-Sert, Vircînya, Oriyên, Zodi-yak; ev cigareyên he hemî, jî titînen çêtir û paqîr tene çêkirin. Piştî xwarinê cigareke baq, dilê cigervexwaran vedike.
Gava dixwazin cigarekê vexwin, navên Jokey-Klub, Yekemîn-Bîrîncî, Befra, Tatli-Sert, Vircînya, Oriyên, Zodi-yak bînin jî ra xwe û yek jî wan paketan, bîxwe re bibijêrin.

MIRÊKA CIHANÊ

Hin bi şefqe û rob in; hin bi küff û xeftan in; hin porzer û çavşîn in; hin çavreş û semerten in; hin kîniik in, hin bi bejn û bal in; lê hemî jin in; zirav û nermîn in; dermanê dilan in; xamrevîna dilê xortan in.

Avahiyeñ Seygonê ecêb spehî ne; wêneya jorîn avahiyeke spehî ji ya vî şarîstanî pêş me dike.

SÊ ROJNAMEYÊN DIN

Herwekî rojnameyên Iranê didi zanin, di Kurdistanê Iranê de, sê rojnameyên Nû î kurdî derdikevin. Navê rojnaman ev in: Çiya, Tîrûske; Yekîtîga Têgûşîn. Roja Nû, jî van rojnaman re xebateke çak û jiyîneke dirêj dixwaze. Îro, nîzikahî ve bîst kovar û rojnameyên kurdî hene.

RADYO

Weşînekên heroje bi zimanê kurdî:

Li Bêrûtê:

Radyo Bêrûtê; hero piştî nîro, li saet pênc û sîh deqîqan de, li ser pêlên kurt û navîn bi zimanê kurdî nûçeyên Cihanê ên dawîn belav dike. Dirêjahiya pêlan: pêlên kurt 37 mêtir û 34 sentîmêtir, an 8.036 kilo sîkil; pêlên navîn 411 mêtir, an 730 kilo sîkil.

Li Bexdayê:

Hero piştî nîro di saet çaran de, destpê û heta pêncan dom di-

Pêşçavûna mîletan bi zanîna û hînermendiyê çêdibe; û wezîfa rojnaman di kar û pêşçavûna nijadan de, gelek mezin e. Heke sibe, tirk jî, mîna Suriye an Libnanê pêşçavûn, hiqazabûn û bi qeydeyên demokrasî emel kirin; bê şîk çar milyon kurdên Tîrkyayê jî, kovar û rojnameyên xwe derînin û çavê me, bi xwendina wan jî geş bibe.

ke. Dirêjahiya pêlan: 42 mêtir û 37 sentîmêtir; pêlên kurt.

Radyo Kurdistanê:

Li ser pêlên kurt diweşîne; dirêjahiya di wan; 42 û heta 44 û nîv mêtiran; berî nîro li saet 11 û 45 deqîqan de, dest pê dike; û nîv saet, dom dike.

Radyo Azîrbeycanê:

Hero piştî nîro der saet pêncan, li ser pêlên dirêj bi kurdî diweşîne. Pêlên dirêj: 1410 û heta 1415 mêtiran. Ji van pê ve hin radyoyên dinyayê stranên kurdî diweşînin; mîna yênan Moskowa, Erlwan Paris û Londrê.